

BÖLÜM 11

I- ARTUKLU HÜSAMEDDİN YAVLAK ARSLAN DÖNEMİ

Bu bölüm, Mardin Artuklu emiri Hüsameddin Yavlak Arslan'ın M.S. 1184-1201 yılları arasındaki hükümlanlık dönemini ve Mardin'in bu süreçte yaşadığı önemli siyasi gelişmeleri ele almaktadır.

1-M.S. 1184-1201: Artuklu Hüsameddin Yavlak Arslan Döneminde Mardin

Mardin Artuklu Emîri **Kutbeddin II. İlgazi**, sekiz yıl hüküm sürdüktan sonra 1184 yılında vefat ettiğinde, yerine geçecek yetişkin bir oğlu yoktu. Oğlu **Hüsameddin Yavlak Arslan** yerine geçtiyse de, yaşı devleti idare etmesi için çok küçüktü.¹ Bu sebeple dayısı **Ahlatşahı Sökmen**, Yavlak Arslan'a naiplik yapması için maiyetinde bulunan, güvendiği adamı **Nizameddin Alp Kuş'u** görevlendirdi.² (Süryanî Mihail'e göre, Ahlatşahı Sökmen bizzat gelip yeğeni Kutbeddin'i başa geçirmiştir.)

2-Mardin'in Kuşatılması ve Kurtuluşu

Eyyubi Melik Adil, Hicri 594 (M.1198) senesinin Ramazan ayında Mardin'e saldırdı. Mardin'de büyük kayıplar yaşandı ve Melik Adil halka büyük zulümler uyguladı. Melik Adil'in askerleri Mardin'in ortasına kadar ilerlediler. Ahali, Mardin Kalesi'ne sığındı ve şehir bir yıl abluka altında kaldı. Her şeyin bittiği düşünülürken, Mısır ile Şam arasında doğan ihtilaftan dolayı Melik Adil şehirden ayrılmak zorunda kaldı ve yerine oğlu **Melik Kâmil'i** bıraktı. Kendisi ise Meyyafarikin'e (Silvan) gitti.

Melik Adil'in Mardin'den çekilmesini müteakip, Musul hükümdarı Türk (Atabey) **Nureddin Arslan Şah**, H.595 (M.1199) senesinin Şaban ayının ikinci günü, Mardin'e dört saat mesafede bulunan **Koçhisar-Düneysır'a (Kızıltepe)** geldi. Melik Kamil, Silvan yönüne kaçarak canını zor kurtardı. Hüsameddin ve

Atabey Nureddin kuvvetlerinin ortasında kalan Melik Kamil'in güçleri büyük bir bozguna uğradı ve kaçmasına fırsat vermek için çok miktarda ganimet vermesi sağlandı.

Hüsameddin Yavlak Arslan, bu büyük tehlikeyi atlattıktan sonra üç sene kadar yaşadı ve 598 senesinde, henüz 28 yaşında iken (M.1201) vefat etti.³